

ประสาทหูเสื่อมชนิดเฉียบพลัน

(Sudden Sensorineural Hearing Loss)

ภาวะนี้บางคนเรียกว่า “โรคหูดับฉับพลัน” หมายถึง การที่ประสาทหูเกิดการเสื่อมทันทีทันใด หรือภายในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งร้อยละ 85-90 ไม่ทราบสาเหตุ มีเพียงร้อยละ 10-15 เท่านั้นที่ทราบสาเหตุ ผู้ที่เป็นโรคนี้อาจมีอาการเพียงรู้สึกได้ยินน้อยลงเล็กน้อย หรืออาจจะรู้สึกสูญเสียการได้ยินมาก จนไม่ได้ยินในหูข้างที่เป็นเลยก็ได้. การสูญเสียการได้ยินชนิดประสาทรับฟังเสียงเสียดังกล่าวอาจเป็นเพียงชั่วคราว (เช่นได้ยินเสียงดังทำให้หูอื้อ และสັกฟัก หูจะหายอื้อ หรือรับประทานคราบบางชนิด เช่น ยาแอสไพริน, ยาขับปัสสาวะ แล้วหูอื้อ เมื่อยาดังกล่าวหมดฤทธิ์ อาการหูอื้อดังกล่าวจะหายไป) หรืออาจเป็นถาวรก็ได้ จนถึงขั้นหูหนวก ถ้าปล่อยทิ้งไว้ ไม่ได้รับการรักษา หรือได้รับการรักษาช้าเกินไป.

โรคนี้พบได้ไม่บ่อย จากสถิติของโรงพยาบาลศิริราช พบภาวะนี้ร้อยละ 7.7 ของผู้ป่วยประสาทหูเสื่อมทั้งหมดที่มาพบแพทย์ ส่วนใหญ่มักพบในผู้ป่วยสูงอายุ (40-70 ปี) และมักเกิดที่หูข้างเดียว โดยพบในเพศชายเท่ากับเพศหญิง.

สาเหตุ

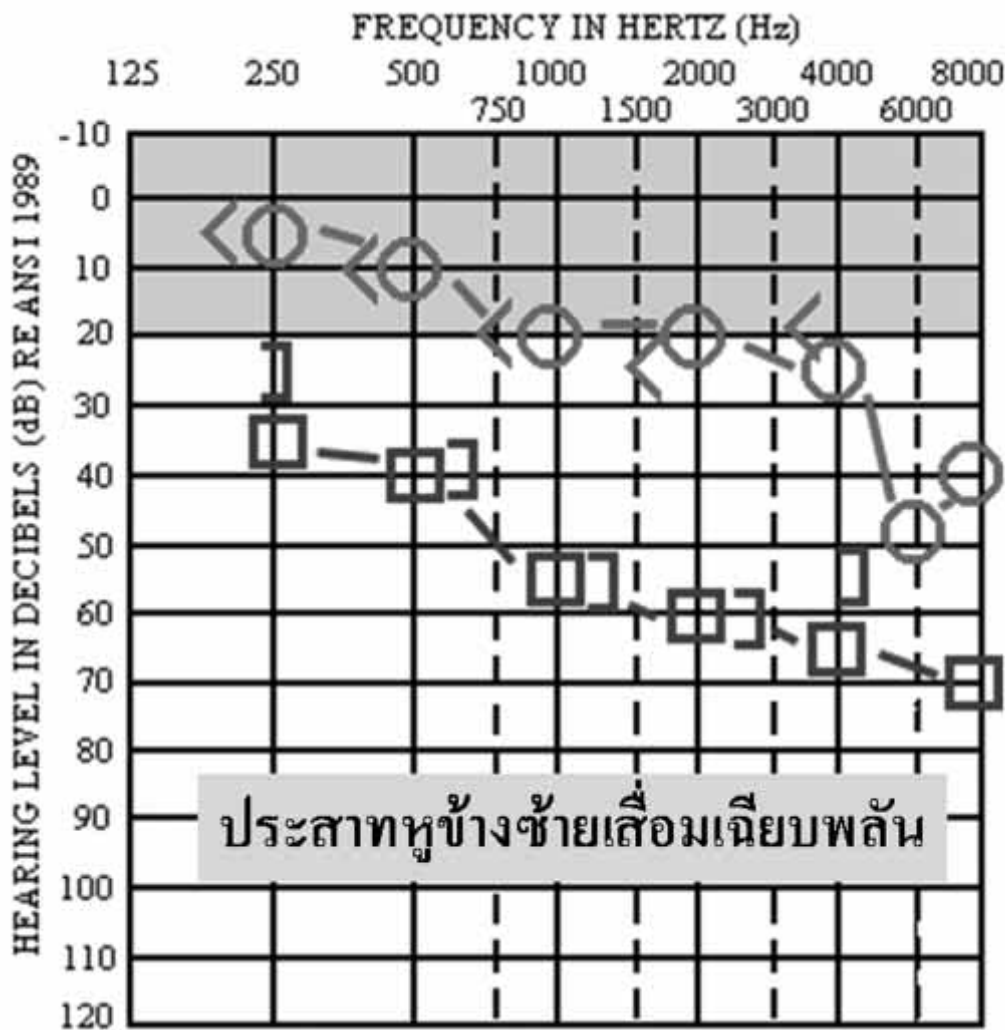
1. ไม่ทราบสาเหตุ อาจเกิดจาก

1.1 การติดเชื้อไวรัส เช่น ไวรัสที่ทำให้เกิดโรคหัด, หัดเยอรมัน, ูงสัตว์, คางทูม, ไข้หวัดใหญ่ อาจทำให้มีการอักเสบของประสาทหู และเซลล์ประสาทหู ทำให้อวัยวะดังกล่าวทำหน้าที่ผิดปกติไป เชื้อไวรัสสามารถผ่านเข้าสู่หูชั้นในทางกระแสเลือด, ผ่านทางน้ำไขสันหลัง หรือผ่านเข้าหูชั้นในโดยตรง (ไวรัสที่ทำให้เกิดโรคหัด แลไข้หวัดใหญ่ มักทำให้ประสาทหูเสื่อมทั้ง 2 ข้าง ส่วนไวรัสที่ทำให้เกิดโรคคางทูม มักทำให้ประสาทหูเสื่อมเพียงข้างเดียว).

1.2 การอุดตันของหลอดเลือดที่ไปเลี้ยงหูชั้นใน ทำให้มีเลือดไปเลี้ยงหูชั้นในลดลง ทำให้เซลล์ประสาทหู และประสาทหูขาดเลือด และทำหน้าที่ผิดปกติไป เส้นเลือดที่ไปเลี้ยงหูชั้นใน

ปารยะ อาศนะเสน พ.บ.,
 รองศาสตราจารย์
 ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา
 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
 มหาวิทยาลัยมหิดล

หรือเซลล์ประสาทหูนั้น ไม่มีแขนงจากหลอดเลือดใกล้เคียงมาช่วย เมื่อมีการอุดตัน จะทำให้เซลล์ประสาทหูตาย และเกิดประสาทเสื่อมได้ง่าย หลอดเลือดอาจอุดตันจาก

1.2.1 หลอดเลือดแดงหดตัวเฉียบพลันจากความเครียด, การพักผ่อนไม่เพียงพอ, อ่อนเพลียหรือไม่ทราบสาเหตุ.

1.2.2 หลอดเลือดที่เสื่อมตามวัย แล้วมีไขมันมาเกาะตามหลอดเลือด (arteriosclerosis) และมีโรคบางโรคที่อาจทำให้หลอดเลือดดังกล่าวตีบแคบมากขึ้น เช่น โรคความดันโลหิตสูง, โรคไขมันในเลือดสูง, โรคเบาหวาน.

1.2.3 เลือดชั้นจากการขาดน้ำ, การขาดออกซิเจนเรื้อรัง.

1.2.4 มีลิ่มเลือดมาอุดหลอดเลือด (embolism หรือ thrombosis) อาจเกิดจากโรคหัวใจหรือจากการบาดเจ็บที่อวัยวะต่างๆ.

1.2.5 การอักเสบของหลอดเลือด (vasculitis).

1.3 การรั่วของน้ำในหูชั้นใน เข้าไปในหูชั้นกลาง (perilymphatic fistula) ซึ่งอาจเกิดจากการเบ่ง, การสั่งน้ำมูกแรงๆ, การไอแรงๆ หรือการที่มีความดันในสมองสูงขึ้น ทำให้ประสาทหูเสื่อม และมีอาการเวียนศีรษะ บ้านหมุน และเสียงดังในหู.

2. ทรานสลาเทด

2.1 การบาดเจ็บ

2.1.1 การบาดเจ็บที่ศีรษะ อาจทำให้เกิดการรั่วของน้ำในหูชั้นใน เข้าไปในหูชั้นกลาง หรือกระดูกบริเวณกกหูหัก (fracture of temporal bone) ทำให้มีการบาดเจ็บของเส้นประสาทหู เซลล์ประสาทหู หรือมีเลือดออกในหูชั้นใน.

2.1.2 การผ่าตัด โดยเฉพาะการผ่าตัดหูชั้นกลาง (มีการเคลื่อนไหวนของกระดูกหู) หรือหูชั้นใน เช่น การผ่าตัดเปลี่ยนกระดูกโกลน. (stapedectomy) เพื่อให้การได้ยินดีขึ้น, การผ่าตัดเนื้องอกของหูชั้นกลาง หรือของประสาทการทรงตัว (acoustic neuroma).

2.1.3 การเปลี่ยนแปลงของความกดดันของหูชั้นใน เช่น การเปลี่ยนแปลงของความกดดันของบรรยากาศ (barotrauma) เช่น ดำน้ำ, ขึ้นที่สูง หรือเครื่องบินและได้ยินเสียงที่ดังมากในระยะเวลานั้นๆ (acoustic trauma) เช่น เสียงปะทัด, เสียงระเบิด, เสียงปืน.

2.2 เนื้องอก เช่น เนื้องอกของประสาทการทรงตัวที่มีการเพิ่มขนาดอย่างเฉียบพลัน (เช่น มีเลือดออกในก้อนเนื้องอก) จนอาจไปกดทับประสาทหูได้.

2.3 การติดเชื้อของหูชั้นใน เช่น หูชั้นในอักเสบ (labyrinthitis) จากหูชั้นกลางอักเสบเฉียบพลันหรือเรื้อรัง (acute or chronic otitis media), จากเชื้อซิฟิลิส, เยื่อหุ้มสมองอักเสบ (เชื้อแบคทีเรียมักเข้าสู่หูชั้นในทางน้ำไขสันหลัง ซึ่งมักจะทำให้ประสาทหูเสื่อมทั้ง 2 ข้าง).

2.4 สารพิษและพิษจากยา ยาบางชนิดอาจทำให้หูตึงชั่วคราวได้ เช่น ยาแก้ปวดที่มีส่วนประกอบของ salicylate, ยาขับปัสสาวะ หลังหยุดยาดังกล่าวอาการหูอื้อหรือหูตึงมักจะดีขึ้นและอาจกลับมาเป็นปกติ ยาบางชนิดอาจทำให้ประสาทหูเสื่อมอย่างถาวรได้ เช่น ยาต้านจุลชีพ กลุ่ม aminoglycosides เช่น streptomycin, kanamycin, gentamicin, neomycin, amikacin ประสาทหูที่เสื่อมจากยานี้ อาจเกิดทันทีหลังจาก

ใช้ยา หรือเกิดหลังจากหยุดใช้ยาไประยะหนึ่งแล้วก็ได้.

2.5 โรคมึเนี่ย หรือน้ำในหูไม่เท่ากัน โรคนี้ น้ำในหูที่มีปริมาณมาก อาจกดเบียดทำลายเซลล์ประสาทหู ทำให้ประสาทหูเสื่อมเฉียบพลันได้ มักมีอาการเสียงดังในหู หรือเวียนศีรษะ บ้านหมุนร่วมด้วย.

อาการและอาการแสดง

ผู้ป่วยจะมีอาการหูอื้อ หรือการได้ยินลดลงในหูข้างที่เป็นอย่างเฉียบพลัน มักไม่ค่อยได้ยินเสียง เมื่อผู้พูดอยู่ไกลและมักได้ยินดีขึ้นในบรรยากาศที่เงียบสงบ ปราศจากเสียงรบกวน มักเป็นในหูข้างเดียว ถ้าเป็นทั้ง 2 ข้าง ผู้ป่วยจะพูดดังกว่าปกติ อาจมีเสียงดังในหูซึ่งมักจะเป็นเสียงที่มีระดับความถี่สูง เช่น เสียงจิ้งหรีด เสียงจ๊กจั่น หรือเวียนศีรษะร่วมด้วย. ผู้ป่วยบางรายอาจกลัวเสียงดังๆ หรือทนฟังเสียงดังไม่ได้ (เสียงดังจะทำให้เกิดอาการปวดหู และจับใจความไม่ได้).

การวินิจฉัย

โรคนี้อาศัยการซักประวัติ, การตรวจร่างกาย และการส่งการสืบค้นเพิ่มเติมโดยแพทย์ การซักประวัติ ได้แก่ การสอบถามอาการทางหู และสาเหตุที่เป็นไปได้ทั้งหมดที่จะทำให้เกิดประสาทหูเสื่อมชนิดเฉียบพลัน การตรวจร่างกาย ได้แก่ การตรวจหูด้วยเครื่องส่องหู (otoscope) เพื่อดูพยาธิสภาพของช่องหู, เยื่อแก้วหู และหูชั้นกลาง และบริเวณรอบหู และการตรวจร่างกายโดยทั่วๆ ไปที่พยายามหาสาเหตุของประสาทหูเสื่อมชนิดเฉียบพลัน การสืบค้นเพิ่มเติม ได้แก่ การตรวจเลือดเพื่อหาความผิดปกติของเคมีในเลือด, การตรวจปัสสาวะ, การตรวจการได้ยิน เพื่อยืนยันและประเมินระดับความรุนแรงของประสาทหูเสื่อมชนิดเฉียบพลัน, การตรวจคลื่นสมองระดับก้านสมอง และการถ่ายภาพรังสี เช่น เอกซเรย์คอมพิวเตอร์สมอง หรือกระดูกหลังหู หรือตรวจคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในผู้ป่วยบางราย.

การรักษา

1. ในรายที่ทราบสาเหตุ รักษาตามสาเหตุ อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่ไม่สามารถรักษาประสาทหูที่เสื่อมให้คืนดีในสภาพปกติได้ มักเป็นการรักษาตามอาการ (เช่น อาการเวียนศีรษะ, เสียงดังในหู) หรือป้องกันไม่ให้เกิดโรคแทรกซ้อนต่างๆ (เช่น เยื่อหุ้มสมองอักเสบ).

2. ในรายที่ไม่ทราบสาเหตุ มักจะมีโอกาสหายได้เองสูงถึงร้อยละ 60-70 ส่วนใหญ่การรักษามุ่งหวังให้มีการลดการอักเสบของประสาทหู และให้มีเลือดไปเลี้ยงหูชั้นในมากขึ้น และลดการรั่วของน้ำในหูชั้นในเข้าไปในหูชั้นกลาง (ถ้ามี).

2.1 ยาลดการอักเสบจำพวกสเตียรอยด์ (oral prednisolone) มีจุดมุ่งหมายลดการอักเสบของประสาทหู และเซลล์ประสาทหู ซึ่งถ้าไม่มีข้อห้ามในการใช้ นิยมให้รับประทานยาสเตียรอยด์ในขนาด 0.5-1 มก./กก./วัน ประมาณ 1 สัปดาห์ ถ้าการได้ยินดีขึ้น อาจรับประทานสเตียรอยด์ต่อจนครบ 2 สัปดาห์แล้วค่อยๆ ลดยาลง ถ้ารับประทานยาไปแล้ว 1 สัปดาห์ระดับการได้ยินไม่ดีขึ้น อาจพิจารณาฉีดยาสเตียรอยด์เข้าไปในหูชั้นกลางโดยผ่านทางเยื่อแก้วหู (intratympanic steroid injection) และค่อยๆ ลดยาสเตียรอยด์ชนิดรับประทานลง หรือในรายที่มีข้อห้ามในการใช้ยาสเตียรอยด์ชนิดรับประทาน อาจพิจารณาฉีดยาสเตียรอยด์เข้าไปในหูชั้นกลางตั้งแต่ต้น หรืออาจให้การรักษาร่วมกันทั้งรับประทานยาสเตียรอยด์ และฉีดยาสเตียรอยด์เข้าไปในหูชั้นกลางก็ได้.

2.2 ยาขยายหลอดเลือดมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มเลือดไปเลี้ยงหูชั้นในมากขึ้น เช่น nicotinic acid, betahistine.

2.3 ยาวิตามิน อาจช่วยบำรุงประสาทหูที่เสื่อม.

2.4 ยาลดอาการเวียนศีรษะ (ถ้ามีอาการ).

2.5 การนอนพัก มีจุดประสงค์เพื่อลดการรั่วของน้ำในหูชั้นในเข้าไปในหูชั้นกลาง (ถ้ามี) แนะนำให้ผู้ป่วยนอนพัก โดยยกศีรษะสูงประมาณ 30 องศา

จากพื้นราบเพื่อให้มีความดันในหูชั้นในน้อยที่สุด ไม่ควรทำงานหนัก หรือออกกำลังกายที่หักโหม บางรายแพทย์อาจแนะนำให้นอนพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลประมาณ 1-2 สัปดาห์.

แพทย์จะแนะนำให้ผู้ป่วยตรวจวัดระดับการได้ยินเป็นระยะๆ เพื่อประเมินผลการรักษา และอาจนัดติดตามผู้ป่วยในระยะยาว เนื่องจากผู้ป่วยบางรายที่ไม่ทราบสาเหตุ อาจพบสาเหตุในภายหลังได้.

นอกจากนั้น ผู้ป่วยควรป้องกันไม่ให้ประสาทหูเสื่อมมากขึ้น โดย

- หลีกเลี่ยงเสียงดัง.
- ถ้าเป็นโรคเบาหวาน, ความดันโลหิตสูง, ไขมันในเลือดสูง, โรคไต, โรคกรดอูริกในเลือดสูง, โรคซีด, โรคเลือด ควบคุมโรคให้ดี.
- หลีกเลี่ยงการใช้ยาที่มีพิษต่อประสาทหู เช่น aspirin, aminoglycoside, quinine.
- หลีกเลี่ยงอุบัติเหตุ หรือการกระทบกระเทือนบริเวณหู.
- หลีกเลี่ยงการติดเชื้อของหู หรือการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจส่วนบน.
- ลดอาหารเค็ม หรือเครื่องดื่มบางประเภทที่มีสารกระตุ้นประสาท เช่น กาแฟ, ชา, เครื่องดื่มน้ำตาล (มีสารกาเฟอีน), งาดการสูบหรี่ (มีสารนิโคติน).
- พยายามออกกำลังกายสม่ำเสมอ ลดความเครียด วิตกกังวล.
- นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ.

ส่วนใหญ่ประสาทหูเสื่อมชนิดเฉียบพลัน แบบไม่ทราบสาเหตุ ถ้าผู้ป่วยมาพบแพทย์เร็วโดยเฉพาะใน 2 สัปดาห์แรกหลังเป็น (golden period) และได้รับการรักษาอย่างเหมาะสม จะมีโอกาสสูงที่จะมีการได้ยินกลับมาเป็นปกติได้ (ส่วนใหญ่การได้ยินมักจะดีขึ้นภายใน 2 สัปดาห์แรกของการสูญเสียการได้ยิน) ดังนั้นเมื่อรู้สึกว่าการได้ยินในหูลดน้อยลงอย่างเฉียบพลัน อย่างนั้นนอนใจจะครับ รีบมาพบแพทย์หู คอ จมูกโดยเร็ว เพราะถ้าให้การรักษาช้าไป ไม่ทันท่วงที อาจเกิดความพิการในหูท่านอย่างถาวรได้.